

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV

GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs / Curso
2022-2023

Datos de identificación de la asignatura

1 Dades d'identificació de l'assignatura

Nombre de la asignatura Nom de l'assignatura	INSTRUMENTO SECUNDARIO: Viola barroca INSTRUMENT SECUNDARI: Viola barroca							
Créditos ECTS Crèdits ECTS	2	Curs Curso	MÁSTER	Semestre Semestre	1º 1r			
Tipo de formación básica, específica, optativa Tipus de formació bàsica, específica, optativa	Obligatoria Obligatòria	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura Idioma/s en que se imparte la asignatura			Castellano Castellà			
Materia Matèria	Instrumento secundario: Viola barroca Instrument secundari: Viola barroca							
Título Títol	Máster en Enseñanzas Artísticas en interpretación de música antigua e investigación de patrimonio musical Màster en Ensenyaments Artístics en interpretació de música antiga i investigació de patrimoni musical							
Especialidad Especialitat	Interpretación: Violín barroco Interpretació: violí barroc							
Centro Centre	Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló							
Departament Departamento	Música Antigua Música Antiga							
Profesorado Professorat	Ángel Sampedro de las Heras							
e-mail e-mail	angelsampe@yahoo.es							

1.1

Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació

Como parte de su formación de alta especialización, un artista dedicado a la interpretación de música antigua con criterios históricos debe conocer y ser capaz de tocar diversos instrumentos relacionados con la evolución histórica de su instrumento principal o que cumplan una función similar a este. En esta materia, el alumno se iniciará en la técnica de un instrumento diferente a su instrumento principal y profundizará en algunas obras del repertorio más importante escrito para el mismo. Debido a la diversidad de especialidades instrumentales de este Máster y sus

diferentes etapas evolutivas, cada profesor especificará el instrumento secundario que impartirá asociado a su instrumento principal¹.

Com a part de la seua formació d'alta especialització, un artista dedicat a la interpretació de música antiga amb criteris històrics ha de conéixer i ser capaç de tocar diversos instruments relacionats amb l'evolució històrica del seu instrument principal o que complisquen una funció similar a aquest. En aquesta matèria, l'alumne s'iniciarà en la tècnica d'un instrument diferent del seu instrument principal i aprofundirà en algunes obres del repertori més important escrit per a aquest. A causa de la diversitat d'especialitats instrumentals d'aquest Màster i les seues diferents etapes evolutives, cada professor especificarà l'instrument secundari que impartirà associat al seu instrument principal.

1. Conocer las diferentes técnicas históricas del instrumento y aplicarlas de forma correcta al repertorio interpretado.
2. Conocer el repertorio más importante del instrumento.
3. Interpretar el repertorio más significativo del instrumento.

1. Conéixer les diferents tècniques històriques de l'instrument i aplicar-les de manera correcta al repertori interpretat.
2. Conéixer el repertori més important de l'instrument.
3. Interpretar el repertori més significatiu de l'instrument.

Conocimientos previos

1.2 Coneixements previs

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Estar en posesión del Título de Grado o equivalente.
Estar en possessió del Títol de Grau o equivalent.

Competencias de la asignatura

2 Competències de l'assignatura

¹ Inicialmente se asociarán los siguientes instrumentos principales y secundarios: Violín barroco-Viola barroca; Viola barroca-Viola *da spalla* o Viola *d'amore*; Violonchelo barroco-Violonchelo *piccolo*; Traverso-Flautas traveseras del Renacimiento; Oboe barroco-Chirimía; Trompa natural-Trompa de válvulas del Romanticismo; Clave-Clavicordio.

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

CG1 Poseer y comprender conocimientos que aporten una base u oportunidad de ser originales en el desarrollo y/o aplicación de ideas, a menudo en un contexto de investigación.

Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

CG2 Que los estudiantes sepan aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.

Que els estudiants sàpien aplicar els coneixements adquirits i la seu capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seu àrea d'estudi.

CG3 Que los estudiantes sean capaces de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya referencias a la aplicación de sus conocimientos y juicios.

Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i confrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexi a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

CG4 Que los estudiantes sepan comunicar sus conclusiones –y los conocimientos y razones útim especializados de un modo claro y sin ambigüedades.

Que els estudiants sàpien comunicar les seues conclusions –i els coneixements i raons útim especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

CG5 Que los estudiantes posean las habilidades de aprendizaje que les permitan continuar estudiando dirigido o autónomo.

Que els estudiants posseïsquin les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera acte dirigit o autònom.

CE-11 Diferenciar y aplicar los distintos estilos interpretativos de la música antigua haciendo uso de los instrumentos y técnicas adecuadas a cada uno de ellos a un nivel profesional.

Diferenciar i aplicar els diferents estils interpretatius de la música antiga fent ús dels instruments i tècniques adequades a cadascun d'ells a un nivell professional.

CE-13 Conocer el principal o los principales instrumento/s secundario/s relacionados con el instrumento principal y demostrar un dominio básico de los mismos.

Conéixer el principal o els principals instrumente/s secundari/s relacionats amb l'instrument principal i demostrar un domini bàsic d'aquests.

- CT-1** Dominar las herramientas, técnicas y artísticas, enseñadas durante el Máster.
- Dominar les eines, tècniques i artístiques, ensenyades durant el Màster.*
- CT-2** Alcanzar un grado de madurez profesional suficiente como para poder desempeñar su carrera en solitario de manera independiente y sin necesidad de supervisión.
- Aconseguir un grau de maduresa professional suficient com per a poder exercir la seu carrera en solitari de manera independent i sense necessitat de supervisió..*
- CT-3** Disponer de un espíritu de autocrítica objetivo para la mejora constante a lo largo de su carrera profesional.
- Disposar d'un esperit d'autocrítica objectiu per a la millora constant al llarg de la seu carrera professional.
- CT-4** Aplicar de manera eficiente los conocimientos adquiridos a lo largo de toda su carrera académica.
- Aplicar de manera eficient els coneixements adquirits al llarg de tota la seu carrera acadèmica.
- CT-5** Valorar el trabajo bien hecho, el esfuerzo por encima de todo, y respetar el trabajo ajeno.
- Valorar el treball ben fet, l'esforç per damunt de tot, i respectar el treball alié.

Resultados de aprendizaje

3 Resultats d'aprenentatge

RESULTATS D'APRENENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
<p>1. Desarrollo de la autonomía y el criterio personal a través del conocimiento, análisis y comprensión de los distintos elementos y procedimientos constructivos, para posibilitar una interpretación de alto nivel coherente y consciente.</p> <p><i>Desenvolupament de l'autonomia i el criteri personal a través del coneixement, anàlisi i comprensió dels diferents elements i procediments constructius, per a possibilitar una interpretació d'alt nivel coherent i conscient.</i></p>	<p>CG1, CG2, CG3, CG4, CG5</p> <p>CE11, CE13</p> <p>CT1, CT2, CT3, CT4, CT5</p>

<p>2. Aprendizaje de la técnica del instrumento a un nivel medio. <i>Aprenentatge de la tècnica de l'instrument a un nivell mitjà.</i></p> <p>3. Capacidad para aplicar todos los criterios históricos y estéticos en la interpretación de repertorio barroco. <i>Capacitat per a aplicar tots els criteris històrics i estètics en la interpretació de repertori barroc.</i></p> <p>4. Control de la interpretación pública, incidiendo en el control del miedo escénico y en la capacidad para organizar, programar e interpretar un programa complejo. <i>Control de la interpretació pública, incident en el control de la por escènica i en la capacitat per a organitzar, programar i interpretar un programa complex.</i></p>	
---	--

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprendentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o compliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser evaluades. Els resultats d'aprendentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge

Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,...	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
<p>1. Técnicas históricas de arco y mano izquierda específicas para la viola barroca. <i>Tècniques històriques d'arc i mà esquerra específiques per a viola barroca.</i></p> <p>2. Estudio de repertorio barroco para viola de nivel medio. <i>Estudi de repertori barroc per a viola de nivel mitjà.</i></p>	

Actividades formativas

5 Activitats formatives

Actividades de trabajo presenciales

5.1 Activitats de treball presencials

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodología de enseñanza-aprendizaje Metodologia d'ensenyança-aprenentatge	Relació amb els Resultats d'Aprendentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº horas o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	<p>Clases magistrales presenciales en las que se explicarán de forma teórica y práctica diferentes aspectos técnicos y estilísticos. La programación se desarrollará siguiendo una progresión evolutiva de los grados de dificultad y adquisición de aprendizajes.</p> <p>Realización de ejercicios dirigidos a asimilar las técnicas y estilos explicados en clase.</p> <p><i>Classes magistrals presencials en les quals s'explicaran de manera teòrica i pràctica diferents aspectes tècnics i estilístics. La programació es desenvoluparà seguit una progressió evolutiva dels graus de dificultat i adquisició d'aprenentatges. Realització d'exercicis dirigits a assimilar les tècniques i estils explicats en classe.</i></p>	7%	0,13
Seminarios <i>Seminaris</i>	<p>Organización de seminarios dedicados a la preparación de repertorios y estilos concretos, que podrán ser individuales o grupales.</p> <p>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumnado.</p> <p><i>Organització de seminaris dedicats a la preparació de repertoris i estils concrets, que podran ser individuals o grupals.</i></p> <p><i>Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumnat.</i></p>	3%	0,06
Audiciones y recitales <i>Audicions i recitals</i>	<p>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</p> <p><i>Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne.</i></p>	3%	0,06
SUBTOTAL			0,25

Actividades de trabajo autónomo

5.2 Activitats de treball autònom

ACTIVIDADES ACTIVITATS	Metodología de enseñanza-aprendizaje Metodologia d'ensenyança-aprenentatge	Relació amb els Resultats d'Aprendentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº horas o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>

Trabajo práctico <i>Treball pràctic</i>	Preparación en grupo de lecturas, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o audiciones y recitales. <i>Preparació en grup de lectures, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar,</i>	10%	0,2
Estudio práctico <i>Estudi pràctic</i>	Estudio personal del alumnado para adquirir y desarrollar las técnicas y conceptos aprendidos en las clases y seminarios. Lectura de la bibliografía y tratados recomendados por el profesorado. Preparación de las clases, audiciones y recitales. <i>Estudi personal de l'alumnat per a adquirir i desenvolupar les tècniques i conceptes apresos en les classes i seminaris. Lectura de la bibliografia i tractats recomanats pel professorat. Preparació de les classes, audicions i recitals.</i>	73%	1,47
Actividades complementarias <i>Activitats complementàries</i>	<i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias.</i> <i>Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències.</i>	4%	0,08
SUBTOTAL			1,75

TOTAL	2
--------------	---

6 Sistema de evaluación y calificación

Sistema d'avaluació i qualificació

Instrumentos de evaluación

6.1 Instruments d'avaluació

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuels,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, cuaderns d'observació, portafolio.

I INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN INSTRUMENT D'avaluació	Resultats d'Aprendentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
<p>Para la evaluación de la asignatura, se estará a la dispuesto en el artículo 9 del Real Decreto 631/2010, en virtud del cual, la evaluación del proceso de aprendizaje del estudiante se basará en el grado y nivel de adquisición y consolidación de las competencias definidas en el Máster.</p> <p><i>Per a l'avaluació de l'assignatura, s'estarà a la disposat en l'article 9 del Reial decret 631/2010, en virtut del qual, l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'estudiant es basarà en el grau i nivell d'adquisició i consolidació de les competències definides en el Màster.</i></p> <p>La evaluación será diferenciada por asignaturas y tendrá un carácter integrador en relación con las competencias definidas para cada una de ellas en el plan de estudios. La evaluación y calificación del trabajo fin de grado será única y su superación requerirá haber aprobado la totalidad de las asignaturas que integran el correspondiente plan de estudios. Por tanto, la evaluación será continua y global, tendrá carácter orientador y formativo, y deberá analizar los procesos de aprendizaje individual y colectivo. La calificación, representación última del proceso de evaluación, deberá ser reflejo del aprendizaje individual, entendido no sólo como la adquisición de conocimientos, sino como un proceso que tiene que ver fundamentalmente con cambios intelectuales y personales de los/as estudiantes al encontrarse con situaciones nuevas que exigen desarrollar capacidades de comprensión y razonamiento nuevas a su vez.</p> <p><i>L'avaluació serà diferenciada per assignatures i tindrà un caràcter integrador en relació amb les competències definides per a cadascuna d'elles en el pla d'estudis. L'avaluació i qualificació del treball fi de grau serà única i la seu superació requerirà haver aprovat la totalitat de les assignatures que integren el corresponent pla d'estudis. Per tant, l'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser reflex de l'aprenentatge individual, entès no solament com l'adquisició de coneixements, sinó com un</i></p>	<p>1 Desarrollo de la autonomía y el criterio personal a través del conocimiento, análisis y comprensión de los distintos elementos y procedimientos constructivos, para posibilitar una interpretación coherente.</p> <p><i>Desenvolupar l'autonomia i el criteri personal a través del coneixement, anàlisi i comprensió dels diferents elements i procediments constructius, per a possibilitar una interpretació coherent.</i></p> <p>2 Desarrollo de la técnica de ambos instrumentos que permita la interpretación de repertorio de nivel medio.</p> <p><i>Desenvolupament de la tècnica dels instruments que permeta la interpretació de repertori de nivel mitjà.</i></p> <p>3 Capacidad para aplicar todos los criterios históricos y estéticos en la interpretación de repertorio barroco.</p> <p><i>Capacitat per a aplicar tots els criteris històrics i estètics en la interpretació de repertori barroc i clàssic. Capacitat per a aplicar tots els criteris històrics i estètics en la interpretació de repertori barroc.</i></p> <p>4 Control de la interpretación pública, incidiendo en el control del miedo escénico y en la capacidad para organizar, programar e interpretar.</p> <p><i>Control de la interpretació</i></p>	<p>20 %</p> <p>30 %</p> <p>20 %</p> <p>30%</p>

procés que té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals de els/as estudiants en trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves al seu torn.

La información para evidenciar el aprendizaje será recogida, principalmente, mediante:
La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, mitjançant:

- Seguimiento periódico del progreso de los/as estudiantes, tanto en el aula como en tutorías individuales y en grupo.
Seguiment periòdic del progrés de els/as estudiants, tant a l'aula com en tutories individuals i en grup.
- Evaluación de los trabajos encomendados.
Avaluació dels treballs encomanats.
- Valoración de la participación individual y en grupo, tanto en el aula como en las tareas que se realicen fuera de ella.
Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fóra d'ella.
- Realización de dos audiciones.
Realització de dos audicions.

El proceso de evaluación de los/as estudiantes puede incluir la elaboración de un informe del grado de adquisición individual de los resultados de aprendizaje.

El procés d'avaluació de els/as estudiants pot incloure l'elaboració d'un informe del grau d'adquisició individual dels resultats d'aprenentatge.

pública, incidint en el control de la por escènica i en la capacitat per a organitzar, programar i interpretar.

Criterios de evaluación y fechas de entrega
6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Consideraciones generales:

Consideracions generals:

La evaluación del alumnado será continua, personalizada e integradora. Se tendrán en cuenta la evolución y los conocimientos desarrollados a lo largo del semestre. La motivación e implicación en la materia es un aspecto fundamental, ya que es un factor determinante en el ámbito profesional, para el cual se está preparando el alumno. Será imprescindible haber asistido al 70% de las clases para tener derecho a la evaluación continua.

L'avaluació de l'alumnat serà contínua, personalitzada i integradora. Es tindran en compte l'evolució i els coneixements desenvolupats al llarg del semestre. La motivació i implicació en la matèria és un aspecte fonamental, ja que és un factor determinant en l'àmbit professional, per al qual s'està preparant l'alumne. Serà imprescindible haver assistit al 70% de les classes per a tindre dret a l'avaluació contínua.

La evaluación se llevará a cabo de acuerdo con los siguientes indicadores y ponderaciones:

- Participación en el aula (20%)
- Asistencia regular a las clases en el horario establecido (20%)
- Participación en un mínimo de dos audiciones interpretando el repertorio trabajado en clase, que podrá ser tanto a solo como en conjunto (60%)

L'avaluació es durà a terme d'acord amb els següents indicadors i ponderacions:

- *Participació a l'aula (20%)*
- *Assistència regular a les classes en l'horari establert (20%)*
- *Participació en un mínim de dues audicions interpretant el repertori treballat en classe, que podrà ser tant a solo com en conjunt (60%)*

El grado de aprendizaje alcanzado por el alumno se expresará en calificación numérica siguiendo una escala de 0 a 10, con un decimal, a la que se podrá adjuntar su correspondiente calificación cualitativa:

El grau d'aprenentatge aconseguit per l'alumne s'expressarà en qualificació numèrica seguint una escala de 0 a 10, amb un decimal, a la qual es podrà adjuntar la seu corresponent qualificació qualitativa:

- 0 – 4,9 Suspenso (SS)
5,0 – 6,9 Aprobado (AP)
7,0 – 8,9 Notable (NT)
9,0 – 10 Sobresaliente (SB)

Sistemes de recuperació
Sistemas de recuperación

6.3

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

En caso de perder el derecho a la evaluación continua, por no haber asistido a un mínimo del 70% de las clases, el alumno o la alumna deberá presentarse a la convocatoria extraordinaria. En esta convocatoria se evaluará de la siguiente forma:

- 1 recital de 40 minutos de duración con el repertorio obligado que establezca previamente el profesorado de la especialidad instrumental (100%).

En cas de perdre el dret a l'avaluació contínua, per no haver assistit a un mínim del 70% de les classes, l'alumne o l'alumna haurà de presentar-se a la convocatòria extraordinària. En aquesta convocatòria s'avaluarà de la següent forma:

1 recital de 40 minuts de duració amb el repertori obligat que establisca prèviament el professorat de l'especialitat instrumental (100%).

7 **Bibliografía** *Bibliografía*

Las obras que a continuación se detallan son orientativas y seleccionadas como las más representativas y pedagógicas del amplio repertorio para viola. Se emplearán según el criterio del profesor, en función del nivel del alumno, con el fin de guiarle a conseguir un nivel técnico y musical teniendo en cuenta los objetivos y contenidos indicados para este curso.

Les obres que a continuació es detallen són orientatives i seleccionades com les més representatives i pedagògiques de l'ampli repertori per a viola. S'empraran segons el criteri del professor, en funció del nivell de l'alumne, amb la finalitat de guiar-li a aconseguir un nivell tècnic i musical tenint en compte els objectius i continguts indicats per a aquest curs.

Repertorio

a) Viola barroca

- BACH, C.P.E.: *Sonata para Viola y Clave obligado*
- BACH, W.F.: *2 Duetti para 2 violas*
- FLACKTON, WILLIAM: *3 Solos for Viola & Harpsichord Op.2* (Londres, 1770)
- GRAUN, JOHANN G.: *Sonata para viola y clave obligado en Fa M*
- TELEMANN, GEORG P.: *Methodische Sonaten* (Hamburgo, 1728)
Scherzi Melodichi (Hamburgo, 1734)
Concierto para viola y cuerda